OBServationsparceller 2025

Vi havde 20 steder i Danmark i år, stort set samme lokaliteter som i 2024.

Aakirkeby på Bornholm udgår som OBS vært, vinterOBS 2025 fik lov at køre, men vårOBS udgik.

Bedømmelserne blev udført af Sidsel Stein Kirkegaard.

Antal sorter med referencesorter

Vinterhvede	99
Vinterbyg	67
Rug	68
Triticale	7
Vårbyg	90
Havre	21
Vårhvede	18

Blandinger i 2025
Vinterhvede: Champion, Guinness, Pondus, RGT Stokes
Vinterbyg: Alaska, KWS Tardis, NOS Contador, SY Dakoota
Rug: KWS Berado, KWS Rotor, KWS Tayo, SU Arvalus + pop
Triticale: Brehat, Lumaco, Trias

Vårbyg: Feedway, Firefoxx, Wish, Skyway
Havre: Caddy, Scotty, Symphony

Referencesorter som er særlig modtagelige overfor sygdomme:

Hvede: MS-septoria (Sevin), MS-brunrust (NOS 17076.29), Anja (gulrust), MS- meldug (DSV 319119), Substance (gulrust), Ambition (gulrust).
Vinterbyg: MS-skoldplet (WH 9151-115), MS-ramularia (Stratego), MS-bygrust (SJ 047284), MS-meldug (Padura), Celtic (MS-bladplet), Prestige (vårbyg til måling af vinterfasthed),
Rug: MS-brunrust (linje NRG 633 som er kortere end alm. rug).
Triticale: MS-meldug (Trimaran), MS-brunrust (Partout), MS-gulrust (Gringo)

Vårbyg: Alexis (rust, ramularia), Pallas (MS-meldug), MS-skoldplet (AnnaSofie, mlo), MS-bladplet (Chapeau).

Vårhvede: Trappe (gulrust), ny MS-meldug (SJ 20SW).

Generelt:

Såtidspunkter:

Vådt efterår, der besværliggjorde såningen.

For at nævne yderpunkterne, så blev der sået tidligst på Askov 17-23 september 2024, Jyndevad 18-21 september 2024, NR. Åby 18-21 september 2024 og Abildgård 19-21 september 2024.

Sået sidst i Brønderslev 8 oktober 2024 og på Tystofte 15 oktober 2024.

Et dejlig mildt forår gjorde at marken var tjenlig mange steder tidligt og der blev sået på langt de fleste lokaliteter i marts måned. Det betød at vårsæden havde rigtig gode betingelser for en god start.

Dog gjorde en lang tørkeperiode at afgrøderne, især vårsæden manglede vand i april/maj måned og det så meget gult og tørkepræget ud mange steder.

Vejret:

Meget lun og solrig september med varmerekord for årstiden flere steder. Omkring 24-27 september blev der imidlertid kraftigt regnvejr over Danmark og flere steder i landet blev der registreret skybrud.

Oktober var mild med temperaturer over normalen og også solrig med et antal soltimer over normalen.

Mild og våd november, sæsonens første sne kom 20 nov., smeltede dog ret hurtigt igen.

December meget var lun, fjerde varmeste siden 1874 med 2,3 grader over klimanormalen. Nedbørsmængderne lå indenfor normalen. December blev en meget solfattig måned, på landsplan skinnede solen i 22,6 timer, hvilket er 47% under normalen.

Januar var varm og våd. Mange nedbørsdøgn og tredjehøjeste døgnnedbør for januar siden 1874. I gennemsnit ud over landet, faldt der 82,2 mm nedbør, det er 16.9 mm over klimanormalen. Januar var også

varm, 1.2 grader over klimanormalen for perioden 1991-2020. Der er målt 11,9 frostdøgn (dage hvor temperaturen i løbet af døgnet er nået ned under 0,0 grader).

Februar blev tør, solrig, og med en gennemsnitlig temperatur på 1,7, som er 0,2 grader over klimanormalen på 1,5 grader. I gennemsnit faldt der på landsplan 20,6 mm regn, hvilket er 29,7 mm under klimanormalen. Der blev målt 1,4 snedækkedøgn. Solen skinnede i gennemsnit 82 timer, hvilket er 12,9 timer over klimanormalen. Antal frost døgn blev målt til 1,7.

Marts bød på masser af soltimer og en gennemsnitstemperatur 2,1 grad over normalen. Der faldt på landsplan kun 15,6 mm regn, det er 66% under klimanormalen.

April blev varm og tør.

Maj var meget solrig og nedbørsmængden var under klimanormalen. D. 16 maj, nåede Danmark på landsplan op på et tørkeindeks på 9, det er aldrig sket så tidligt på året før.

Juni, igen en solrig måned, temperaturerne lå lige over gennemsnittet. Nedbørsmængden blev inden for det normale, dog fordelt på mange dage. På landsplan var der i juni måned 16,5 nedbørsdøgn.

Juli startede med en meget varm periode, og efterfølgende kom en regnfuld periode, son gjorde at måneden sluttede med 111,9mm på landsplan, det svarer til 70% over klimanormalen.

Oversigt over arterne:

Vinterhvede

Brunrust: Angrebene startede sidst i Juni og der er bedømt brunrust på 7 lokaliteter.

Gulrust: Allerede i starten af juni, kom de første angreb i udvalgte sorter. I nogle sorter udviklede det sig meget kraftigt.

Tidligere modtagelige sorter viste modtagelighed.

Der er bedømt gulrust på 8 lokaliteter.

Septoria: Angrebsgraden i maj måned startede med at være ret høj i bunden af afgrøden, udviklingen gik dog helt i stå og der gik lang tid førend det hoppede videre op på 3. blad. Generelt meget langsom udvikling af septoria gennem hele sæsonen. Der var også forekomst af septoria nodorum, specielt i starten af vækstsæsonen.

Der er bedømt septoria på 17 lokaliteter.

Meldug: Gode angreb på Jyndevad og også andre steder i landet.

Der er bedømt meldug på 8 lokaliteter.

DTR: Ikke set i sæson 2025

Sortrust: Ikke set i sæson 2025

Vinterbyg

Bygrust: Den mest dominerende sygdom dette år. Der er bedømt bygrust på 18 lokaliteter.

Meldug: Gode angreb fordelt på hele landet. Der er bedømt meldug på 17 lokaliteter.

Skoldplet: Kun begrænsede angreb af skoldplet. Der er bedømt skoldplet på 7 lokaliteter.

Bladplet: Kun begrænsede angreb af bladplet. Der er bedømt bladplet på 3 lokaliteter.

Ramularia: Kun bedømt på Jyndevad, ret tidligt på sæsonen. Der var ingen anden sygdom der forstyrrede og derfor var der tydelige ramularia angreb.

Rug

Brunrust: Gode angreb, der udviklede sig hurtigt i løbet af sæsonen. Der er bedømt brunrust på 17 lokaliteter.

Meldug: Begrænsede angreb. Bedømt meldug på 5 lokaliteter.

Skoldplet: Gode angreb der udviklede sig fint i løbet af sæsonen. Bedømt på 14 lokaliteter.

Meldrøjere: Referencesort og tre andre sorter havde forekomst.

Graminopassalora Graminis: Set i enkelte sorter, på 3 lokaliteter (Flakkebjerg, Gørløse og Jyndevad)

Triticale

Gulrust: Langsom fra start, og dominerede mest i referencesorten. Bedømt på 1 lokalitet.

Brunrust: Begrænset angreb. Bedømt på 6 lokaliteter.

Septoria: Kom sent og angrebene forblev lave, de få steder det blev registreret. Bedømt på 5 lokaliteter.

Meldug: Høje meldug angreb allerede fra midt maj. Bedømt på 19 lokaliteter.

Skoldplet: Forholdsvis lavt angrebsniveau. Bedømt på 2 lokaliteter.

Vårbyg

Bygrust: Blev den mest dominerende sygdom i vårsæden og den udviklede sig ret kraftigt imellem bedømmelserne. Bedømt på 14 lokaliteter.

Bladplet: Begrænsede angreb. Bedømt på 5 lokaliteter.

Skoldplet: Begrænsede angreb. Bedømt på 1 lokalitet.

Ramularia: Bedømt på tre lokaliteter, hvor bygrust ikke var dominerende.

Meldug: Kun få sorter udover reference sorten Pallas, fik meldug, endda tidligt. En enkelt sort fik højere angreb end resten. Bedømt på 15 lokaliteter.

Havre

Meldug: Gode angreb og gode sortsforskelle, allerede tidligt på sæsonen. Bedømt på 13 lokaliteter.

Bladplet: Mindre angreb, der udviklede sig roligt hen over sæsonen, ikke fundet på alle lokaliteter. Bedømt på 9 lokaliteter.

Kronrust: Ikke set i 2025

Vårhvede

Brunrust: Ikke set

Gulrust: Lave angreb i hovedsageligt Trappe og mindre grad i Bravens.

Bedømt på 2 lokaliteter.

Meldug: Lave angreb. Bedømt på 6 lokaliteter.

Septoria: Angrebene kom sent og udviklede sig langsomt. Bedømt på 12 lokaliteter.

Sortrust: Ikke set

Bygfluer: En del marker stod uensartet, formentligt pga. bygfluer i foråret.

Bedømmelser på stederne 2025

Figur 1 Havren stod rigtig godt og var meget grøn

Abildgård Vintersæd sået 19-20/9-24

Vårsæd sået 22/3-25

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse. Ret høje angreb af septoria i bunden af vinterhveden sidst i maj, men manglende nedbør satte udviklingen i stå.

Askov Vintersæd sået, vinterbyg 17/9-24,

hvede, rug og triticale 23/9-24

Vårsæd sået 10/3-25

90 % planter tilbage med Prestige

Figur 2 angreb af bladplet i vårbyg

Triticale, rug og hvede stod rigtig godt. Vinterbyg havde en lav vækst og specielt i rækken mod nord, stod det ikke så godt. Fugle spiste derudover den nordlige række tæt mod høst og bedømmelse for nedknækning ikke mulig.

Vårsæden stod godt og var fint egnet til bedømmelse. Der blev bedømt nedknækning i vårbyg.

Brønderslev Vintersæd sået 8/10-24

Vårsæd sået 21/3-25

0 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden stod fint, dog svært fremkommeligt pga. ukrudt.

Vårhvede og vårbyg stod godt, havrens ubehandlede del blev sprøjtet væk ved et uheld og kunne ikke bruges til bedømmelse.

Dyngby Vintersæd sået 25/9-24

Vårsæd sået 21/3-25

100 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden stod rigtig godt og var fint egnet til bedømmelse.

Vårsæden lav og noget tørkepræget, men kunne bruges til bedømmelse.

Flakkebjerg Vintersæd sået 1/10-24

Vårsæd sået 20/3-25

100 % planter tilbage med Prestige

Forsøget stod rigtig godt til bedømmelse. Der endte med at være rigtig meget lejesæd i rugen op mod høst. Bedømt nedknækning i vinterbyg.

VårOBS stod godt og var fint egnet til bedømmelse gennem sæsonen. Der blev bedømt nedknækning i vårbyggen. Den var knækket hårdt ned i strået i langt de fleste af sorterne, kraftige regnskyl sidst på sæsonen, kan have medvirket til den voldsomme nedknækning.

Figur 3 Nedknækning i vårbyg på Flakkebjerg

Foulum Vintersæd sået 3/10-24

Vårsæd sået 10/4-25

0 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden stod ok, dog en smule tørkeramt. Bedømt nedknækning i vinterbyg.

Vårsæden kom skidt fra start og havde en form for misvækst. VårOBSérne blev ikke brugt til bedømmelse igennem sæsonen.

Figur 4 Nedknækning aks i vinterbyg

Gørding Vintersæd sået 4/10-24

Vårsæd sået 26/3-25

100 % planter tilbage med Prestige

VinterOBS stod rigtig godt og var fint egnet til bedømmelse gennem sæsonen.

VårOBS bedømt ramularia i vårbyg, idet der stort set ikke var angreb af bygrust til at forstyrre.

Gørløse Vintersæd sået 2/10-24

Vårsæd sået 2/4-25

70 % planter tilbage med Prestige

VinterOBS stod fint i Gørløse. Enkelte hvedesorter blev ret tidligt hårdt angrebet af gulrust, angrebet startede som en lille rede, der hastigt udviklede sig.

VårOBS stod ikke godt. Meget tørkeramt, dårlig fremspiring, og kørespor fra værten der ødelagde flere parceller i den ene ande. Alle arter i vårobs blev meget hurtigt gullige og de var ikke egnede til bedømmelse.

Figur 5 Begyndende rede af gulrust i vinterhvede i Gørløse

Hobro Vintersæd sået 25/9-24

Vårsæd sået 20/3-25

10 % planter tilbage med Prestige

VinterOBS stod godt, var egnet til bedømmelse.

VårOBS stod godt og var egnet til bedømmelse.

Holeby Vintersæd sået 30/9-24

Vårsæd sået 25/3-25

100 % planter tilbage med Prestige

VinterOBS stod rigtig godt. Rugen blev hårdt angrebet af rust. Ved den sidste bedømmelse i Juli, var der et højt niveau af brunrust i hveden.

VårOBS sene sygdomsangreb i vårhvede og vårbyg og pludseligt visnede det hele meget hurtigt. Ingen havre til bedømmelse, da den blev sprøjtet væk ved et uheld i foråret.

Holstebro Vintersæd sået XX-XX

Vårsæd sået 27/3-25

0 % planter tilbage med Prestige

Vinterbyggen var i maj måned lav og stod ikke så godt, rugen også tørkeramt og bladene begyndte at krølle, alt dette rettede sig dog efter regn i juni måned og alle arter endte med at stå godt. Rug blev bedømt, men data ikke brugt pga. såfejl.

Vårsæden stod godt og var fint egnet til bedømmelse.

Jyndevad Vintersæd sået, vinterbyg 18/9-24, hvede, rug og triticale 21/9-24

Vårsæd sået 8/3-25

10 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden stod godt og var fint egnet til bedømmelse, gode meldug angreb kom tidligt.

Vårsæden meget tørkepræget, især vårbyg og vårhvede. Havre stod fint.

Figur 7 Ramularia i vårbyg

Figur 6 Ramularia i vinterbyg

Karise Vintersæd sået 4/10-24

Vårsæd sået 21/3-25

90 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden stod godt. Vinterhveden havde tidligt nogen parceller der blev angrebet af gulrust, specielt i starten af parcellen (fra en rede). Bedømt nedknækning i vinterbyg.

Vårsæden var en smule tørkepræget, og vårhveden stod ikke godt. Angrebs niveauet i vårOBS var lavt.

Koldkærgård Vintersæd sået 25/9-24

Vårsæd sået 28/3-25

100 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden stod rigtig godt og var fint egnet til bedømmelse

Vårsæden stod ikke godt. Meget tørkepræget. Vårbyg nåede at få en bedømmelse. Vårhvede stod skidt og der kom ingen sygdom. Havren stod skidt og der kom ingen sygdom.

Nr. Åby Vintersæd, vinterbyg, hvede, triticale sået 18/9-24, rug sået 21/9-24

Vårsæd sået 10/3-25

Vintersæden stod godt, og var fint egnet til bedømmelse.

Vårsæden stod godt og var fint egnet til bedømmelse. Havren havde et højt angreb af meldug.

Figur 8 Brunrust i rug

Refsvindinge Vintersæd sået 25/9-24

Vårsæd sået 24/3-25

Både vår og vinter OBS stod godt og var fint egnede til bedømmelse.

Sejet Vintersæd, vinterbyg, rug og triticale sået 23/9-24, hvede sået 23/9-24

Vårsæd sået 10/3-25

Både vinter og vår OBS stod godt og var fint egnede til bedømmelse

Figur 9 Septoria i vinterhvede

Tystofte Vintersæd sået 15/10-24

Vårsæd sået 20/3-25

90 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden blev sået sent og var lidt tilbage i vækst gennem hele sæsonen.

Vinterbyg lavere vækst end normalt.

Vårsæden stod rigtig godt og var fint egnet til bedømmelse. Bedømt nedknækning i vårbyg.

Tølløse Vintersæd sået 30/9-24

Vårsæd sået 17/3-25

40 % planter tilbage med Prestige

Vinterbyg og vinterhvede stod godt. Rugen dårlig fremspiret og den ubehandlede del havde ikke planter nok til bedømmelse. Bedømt nedknækning i vinterbyg.

Vårsæden spirede dårligt frem og stod noget tyndt gennem sæsonen. Forsøget blev dog brugt til bedømmelse.

Aakirkeby Vintersæd sået 1-10-24

Vårsæd (EJ SÅET)

Ikke bedømt i 2025